

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Pénteken, October' 19dikén, 1824.

Török Birodalom.

Eltelvén a' két hetek, mellyek arra kívántatnak, hogy Konstanczinápolyból Bécsbe tudósítások érkezzenek, valóban ismét érkezének, a' mellyek itt Bécsben tegnap (Octob. 18-dik napján) bocsátottak közre, és a' mellyek elég fontosok, s alkalmasok arra, hogy azon tudósításainkat, mellyeket mi, a' mi October' 5-dikén költ, XVIII-dik számú M. Kurirunkban közre bocsátottunk, részint kiegészítsék részint megigazítsák, mint itt következnék: —

Konstanczinápolyból Sept. 25-dik napján: — Az Egyiptomi hajós sereg magát September' elejétől fogva a' Konstanczinápolyival a' Budruni tengeröbölben öszszesatolta vala, a' melly után ezek a' Görögökkel Sept. 5-dik és 9-dik napjain öszszesaptak s megverekedtek, de ezek mind csak olly öszszesapások voltak, hogy semmi fontos resultatumjok nem lett. Hanem végezetre 10-dikben került köztök a' dolog olly fontos verekedésre, a' melly egész napon vakmerőséggel folytatott, és a' melyről most először lehet elmondani azt, hogy az Európai képzeletnek szerint megérdemli a' Tengeri ütközetnek nevezetét. A' Görögök' czélzása, mint látszott, a' volt ezen verekedéssel, hogy a' Konstanczinápolyi és Egyiptomi egygyesült hajós seregeket ezen öbölben egészen semmivé tegyék: hanem a' Török fő vezér elejit vette a' Görögök czélzásának az által, hogy vitorláját a' szélnek eresztvén a' Görögök elől elevezett s őket a'

Budruni tengerrenyülő foknál várta-be, hol a' vezérlése alá tartozó 46 hajókból két csatázó rendet formálván azon iparkodott, hogy a' Görögöknek a' szárnyára kerülhessen. A' Görögök ellenben a' magok sok gyújtó hajójikat (Branderjeiket) bocsátották a' Török hajóknak, de kevés haszonnal, mert csak az Egyiptomi hajós seregnek tehettek annyi kárt, hogy ebből az Afrikaine nevű fregátot és egy Brigget meggyújtottak s felégették.

A' Görögöknek ellenben sok embert kellett veszteni, mint hogy 12 vagy 13 hajójik süllyedtek a' tengerbe, s csak Tine szigetén 200 embert temettek-el. Gyanítható azonközben, hogy a' győzedelmet a' Törökök is a' Görögök is magoknak fogják tulajdonítani.

Görög tudósításaink még nincsenek ezen tengeri ütközetről: hanem azt, hogy a' Török vezér' hajós serege által nyert győzedelmet az Egyiptomi két hadi hajóknak semmivé tétettetése által okoztatott kárvallás feljül haladja, ezt bajosan lehet kétségbe hozni.

Corfu szigetén olly hír terjedett volt el már Sept. 17-dik napján, hogy a' Görögök a' 3-dikban történt verekedésben az Egyiptomi hajós seregből három nagy hajót és sok szállító hajókat fogtak-el és Nápoli-di-Romaniához vezették őket — hanem Konstanczinápolyban legalább Sept. 25-dik napjáig, mint látszott, semmit se tudtak ezen Corfui hírekről.

Hanem egyéb nevezetes hírekkel érkeztek vala az előtt vagy két nappal a' Kapudan Basától néhány Tatar posták. Ezen

hírek szerint September 16-dik és 17-dik napjain újabb tengeri verekedések fordultak elé Stanchó szigetének szomszadságában, hol a Görögök öt gyújtó hajót és 25 egyéb hajókat vesztettek volna el, és itt (Konstanczinapolyban) azzal hízelkedtek magoknak a Törökök, hogy a Kapudan Basa Silihdarja nem soká el fogja az ezen utóbbi történetekről való környulállásos tudósítást küldeni. Mi is tehát, mint hogy a mi Smyrnai tudósításaink, a melyek csak Sept. 19-dik napjaig terjednek, ezen történetekről semmit se' említenek, még most tovább halasztani kéntelenítettünk az ezen Stanchiói ütközetről való ítéletünket; a' mellyet azonban olly fontosnak tart a' Porta, hogy ezen napokban ismét azt beszéltek 's erőssítették, hogy a' Kapudan Basa ezen esztendei csatázásainak bévégzése előtt még egy új próbát fogna Samos szigete ellen tenni.

A' mi az Egyiptomi hajós sereget illeti, ez ugyan, mint hogy ide lett evezése közben, 's az alatt is, míg az Ásiai partok mellett tartózkodott, a' betegségek miatt sok embert 's kiváltképpen nagyon sok lovat vesztett, különösen maga már most bajosan fog valamely tengeri új munkát tenni, hanem a' meddig a' Kapudan Basa a' tengeren marad, addig kétség kívül az is iparkodni fog ezzel egygyütt öszszeccsátolódva dolgozni.

Hogy a' Nagyvezér Galib Basa, mint ezelőtt két hetekkel, írtuk vala, letétezt, igaz volt, de nem lett semmi lármás következése, mint némelleyek gyanították. Mint ítélt felőle az ő ura a' Császár 's mi okért tette-le, kifejeztetik a' következő szavakban, mellyek a' Császárnak az új Ministerhez intézett irásában eléfordultak: —

„A' téged megelőzött Nagyvezér, ki „a' Tudósok' seregebéli ember, igen sokat „tartott a' maga tehetségeiről és alkalmasságáról. Idejének igen nagy részét azon

„apró környulállásokra és foglalatosságokra fordította, a' mellyeket néki az alaja „tartozott emberekre kellett volna bízni. „Nem is viselte magát olly áthatatos módon, mint a' rendnek, fényitéknek, 's „azon maga tulajdon tekintetének fenntartására, azon fényes hivatalban megkívántatott volna, a' melynek ő volt a' feje. Ő ezeket elmellőzte. Erre nézve hivatalából letétezt.“

Egyéb eránt semmi keménységet nem mutatott hozzá a' Császár. Vagyonát, a' melly különben is nagyon kevés volt, nem bántották. Számkivetésbe se küldötték, hanem megengedték, hogy ott lakjék ezután, a' hol néki fog tetszeni. Azt mondják, hogy nagyon jámbor 's okos ember volt, a' mellyért sajnálják letéteződését; meg lehet, hogy a' mostani terhez környulállásokhoz nem birt elég tehetséggel, mint hogy nagyon elegésségtelenült volt. — Az új Nagyvezér' neve Mehmed Selim Basa.

Sept. 21-kén fényes pompa tartás' napja volt a' Portánál. Előbb a' Jancsároknak 's egyéb reguláris katonaságnak az ő fertály esztendőre tartozó hó-pénzeket osztották ki a' Seralj' 2-dik udvarán. Az után az új Francia Nagykövet General-Lieutenant Gróf Guilleminot bocsátatott első audienciára a' Császár' elejébe. A' sok drága ajándékokat, arany-ezüst portékákat, porcellán, 's kristály edényeket, órákat, 's a' Francia szorgalmatosság' sok egyéb ritkaságait, már néhány napokkal előre behordták a' Seraljba, a' hol nagy kedvet találtak; meg is érdemlették, mert nagy becsüek. Ellenben a' Török Udvar is drága ajándékokkal fizetett. Név szerint a' Nagykövet különös szépségű tzoboly bundát 's gazdagon felszerszámozott paripát kapott ajándéku. A' hozzátartozók is 11-gyen kaptak szép bundákat 's egyéb ruhánémüket.

Az Anglus Nagykövet Lord Strangford még nem útozhatott-el Konstanczi-

nápolyból. Ő October' első napjaiban készült hajóra ülni, 's a' Török fő várost oda hagyni: hanem az a' Medina nevű fregát melly éppen útban volt Konstanczinápoly felé, hogy onnét ötöt felvévén Londonba vigye, a' Livadiai Colonna nevű foknál fenékre akadott, 's mint mondják olly hasadást kapott, hogy mostanság talán ki sem evezhet ismét.

Spanyol Ország.

A' Párisi Etoilében ezek találatnak: A' Királyi familia által ment lakni Sept. 22-dikén az Escorialba. — A' Király az 1825-dik esztendő Octoberének 1-ső szerencsés napját, mellyen Ő Fl.ge a' Rebeliseknek kezeikből három esztendei fogság után a' maga alattvalóji szeretetjének ismét visszaadatott, egész a' késő maradékokig emlékezetessé akarván tenni, olly rendelést tett, hogy ennekutánna Ő Felségének minden Státusaiban Te-Deum énekléssel innepeltessék-meg Octob. 1-ső napja.

A' Carthagenai katona biztosság Sept. 19-kén 63 olly Constitúziós emberekre mondott ítéletet, a' kik azzal a' bűnnel vádoltattak, hogy a' Király ellen fegyvert fogtak. Nyolczan közzülök, kik közt egy Kapitány is találatik, arra ítéltettek, hogy hátulról lövettesenek agyon. Marquis Rafal egy esztendőig tartandó várbeli fogságra ítéltetett. A' többek is külömbkülömbféle büntetésekre ítéltettek. —

Mint jeles dolgot úgy jegyzik-meg, hogy az Anglus újságlevelek folytában erősítik, hogy Olaneta az Indépendensek' ügyéhez állott, a' Madridi Udvari újság pedig, úgy nevezi ötöt nagy tisztességgel, mint egygyet azok közzül, a' kik Peruban a' legitimus Monarkha' ügyének védelmezésében hűségesen fáradoznak.

Generális Cruz, az előbbeni Hadi Minister, a' ki nem régen fogságra tété-

tett, még nem csak hogy most is fogságban ül, hanem per indittatván ellene, e' még most is folytattatik. A' Párisi Monitor így irt felölle Sept. 23-kán: — „Ahozképpest, mint a' volt Minister Cruz' pere előfelé halad, mind többtöbb emberek keverednek belé. Ezek közzé tartozik az a' Generalis S. Marq is, a' ki Valencziában Generális Kapitányságot viselt, 's a' ki most Valencziában egy klastromba záratva ül. Azólta, hogy a' Tagus vize' partjain magokat mutatott revolúziós Bandák elszélesztődtek, már most minden felé fogdossák az azokhoz tartozott embereket. Többen találatnak ezek közzé Constitúziós időbéli tiszték is, kiket az egész Spanyolországban minden helységekben falukban és városokban felállittatott, úgy nevezett Királyi önként valalkozottak, Madridba nem régen behoztak. Egy ezen tiszték közzül azzal vádoltatik, hogy részese lett volna az Aranjuezben 1821-ben Juniusban eléfordult lármáknak. Ma ismét megfogának ezen Bandából három parasztokat, három katonákat, 's egy tisztet, ki a' régi K. testörző seregből való volt. Ezeket is egy K. önkéntvalalkozottak' csapata fogta-el a' Portugalliai határszéleken. Mondják, hogy ezen testörző tiszt 's a' három paraszto, a' Kanonok Vinueza' gyilkos megölettetésének részesei lettek volna. Nem lehet ezeket a' K. önkéntvalalkozó seregeket eléggé dicsérni. October' első napjától fogva egészszen ezekre bízta a' Király a' maga Escuriáli lakó kastélyában az egész őrizeti foglalatosságot. Az October' első napja az ő Felsége Kadiksból lett megszabadulásának emlékezetes napja. Az egész Királyi familia, Maria Franciska Princzaszszonyon kívül tellyes jó egészségben van. —

Az előbbeni Financziái Minister Erro, megnyerte, hogy Grenadából, hol eddig tartozkodott, ezután Valadoliban lakhassék hova már meg is érkezett.

A' Zamorai Kormányozót Don Aquil-
luót is elfogták, és további rendelkezésig Ma-
lagába vitték, a' honnét, mint mondják,
Madridba viszik őtet is. Mondják, hogy ő
is az Ex-Minister Crux' ügyének részese
volna, 's az ő elfogattatásának híre nagy
felindulást okozott, azért, hogy őtet örök-
ké a' buzgó Royalisták közzé tartozó em-
bernek tartották lenni, 's a' ki Zamorában
csak nem olly régen is majd hogy áldo-
zatjává nem lett a' maga Royalistai politi-
kai gondolkodásának. Néhány sebeket ka-
pott, a' mellyekből még ki se' gyógyult
egészszen.

A' Párisi Journal-de-Debats is erőssí-
ti Barcellonából hozzá küldetett és Sept.
26-kán költ tudósítások után, azt, hogy
Generális San M a r g o t elfogták 's az írá-
sait Madridba vitték. Ezen Generálisnak
elfogattatása annyival nagyobb felindulást
okozott, hogy ő Madridban 1822-ben Ju-
lius' 7-dikén a' Király' ügyének tüzes vé-
delmezése által magát különösen meg kü-
lömböztette volt.

Generális Saguetti, a' ki Valencziá-
ban az ágyuzó sereget, és Oberster Do-
minguecz, ki ugyan ott a' lovasságot or-
ganizálja, parancsolatot kaptak, hogy sem-
mi olly' altisztet be ne vegyenek, ki a'
revolúziós időkben a' Constitúziós sere-
gekben szolgált.

Barcellonába sok olly fő személlye-
ket vártak, kik Madridból mostanság úta-
sítottak-el a' Policzia által. Ilyen Frias
Herczegné, a' ki már megérkezett Barcel-
lonába.

Spanyol Amerika.

A' Columbiai Státus ujság szerint, a'
melly Julius' 11-kén indult, Generális Bo-
livár azon esztendőnként való 30,000 font
Sterlingekből, (300 ezerforintokból) álló
fizetésről, mellyet néki a' Congressus a'
maga 1823-ban Jul. 23-kán költ végzése

által, mint Elölülőnek és Marschalnak
határozott, a' Perui hadakozás' végéig le-
mondván kinyilatkoztatta, hogy minden fi-
zetés nélkül akar a' közönséges társaság-
nak szolgálni.

A' Columbiai Senatusnak Mosquera
nevű tagja egy egész öszvér-tereh Pitoya
nevű fa-héjjat küldött mustra gyanánt az
Ánglus Consulhoz Hendersonhoz, arra
kérvén őtet, hogy vizsgálta-meg, hogy
valyon ezen Columbiai termésnek lehetne-
é azt a' hasznát venni, a' mire a' China'
héjját olly nagyon használják.

Generális Morillót ki most, ha jól
emlékezünk, Franciaországban tartoz-
kodik, meghívta Bolívar, hogy vegye la-
kását Columbia' földjén.

Nagy Britannia.

Az Ánglusok örvendetes hirt vettek
végezetre az Afrikai partokrol. A' Stár így
adja elé a' dolgot: —

„Mi nagyon örvendetes tudósításokat
kezőlhetünk Áfrikának azon partjáról, a'
melly Arany-partnak neveztetik. Az A s c h a n-
tik, kik a' magok Januarius' 21-kén Acrá-
nál nyert győzelmeskedéssekre nézve fel-
fuvalkodtak 's elbátrodtak vala, második
csatát is mérészeltek próbálni, de megve-
rettettek.“

Ezen tudósítást, a' melly Jul. 18-di-
kán indult Afrikából, az az Oberster Sut-
herland hozta Londonba, ki a' szerencsét-
len M a c c a r t h y' helyébe ideigvaló Kor-
mányozóvá neveztetett volt a' Castle-Coast
nevű fokon, de a' honnét már most el-
jövén, ezen hivatalt Oberster Grantra bizta.

Az Aschantikkal való új verekedés
Julius' 11-kén történt. Az Aschantik már
annyira elényomultak vala, hogy csak há-
rom Ánglus mértföldnyire állottak Coast-
Castlétől, a' midőn az Ánglus ágyúzóok reá-
jok tüzelni kezdvén, olly kegyetlen pusz-

títást tettek az ő csatázó soraik között, hogy tellyesen megverették.

Julius 12-dik és 13-dik napjain is történtek holmi öszszeadások az Aschantiknak némelly egymástól elszakadott csoportjaikkal, 's ezekben is mindenütt az Aschantik verették-meg.

Egyik főbb resultátuma ezen győzedelmeskedéseinknek a' lett, hogy Williams úr, ki még az Accrai ütközetkor az Aschantikhoz fogságra esett vala 's azolta Elminában fogságot szenvedett, most abból a' Belga Kormányozónak kezességére elbocsáttatott.

(Ha mi azon Anglus tudósításokat, mellyek ezen Aschantikkal történt új és szerencsés verekedésekről kijöttek, mind le akarnók írni, úgy még a' jövő péneki újságlevelünkbe se' térne ezeknél egyéb). Tehát csak rövid kivonásokat teszünk ide belőlök: —

A' Király maga személyesen vezérlette az Aschantikat, az Anglusokat pedig Oberstlieutenant Sutherland, a' ki ezen tudósításokat Londonba hozta. Az Anglusok veszése valami 500 elesett vagy megsebesedett emberekből állott, a' melly veszés főbb képpen a' Fantis nemzet béli sereget érte, melly nemzet az Anglusokkal szövetségben van, ezért ennek fegyveresei is ezekkel együtt csataztak az Aschantik ellen. Az Anglus tiszték közzül csak Hadnagy Swanzy esett-el.

Az ellenség 15000 emberekkel állott volt ki a' csatázó mezőre. Mit veszett, még ezen tudósításoknak elindulásakor nem lehetett tudni. Az Anglusok most ágyukkal és kartácsal dolgoztak az Aschantik ellen, a' mellyekkel szörnyű pusztítást tettek az ő soraik között 's nagyon reájok ijesztettek, úgy hogy a' verekedésnek megújítására többé semmi kedvet nem mutattak. A' cssta csak valami három negyed rész Anglus mértföldnyire történt a' tengerpartól, melyre nézve az a' Thetis nevű

hajó is tett-ki a' parta matrozokat és tengeri katonákat segítségül, a' mellyen Oberstlieutenant Sutherland Angliába vissza érkezett. A' verekedés egész estig tartott, csak az éjjeli setétség vethetett véget néki.

Londonban bizonyos személlyek' társaságot formáltak, hogy Angliától fogva Napkeleti Indiáig gőzhajóval való járást, közösülést, állítsanak-fel. Magában értődik a' dolog, hogy ezen gőzhajók a' jó reménység' fokánál fognak oda 's meg vissza elevezni. Hogykő-szén' dolgában soha folytatkozást ne szenvedjenek ezen hajók, vagy hogy a' kő-szén igen nagy helyetne foglaljon-el rajtok, sok helyeken szén-depositoriumok fognak ezen sokáig tartó tengeri úton felállítatni.

Angliában Jedburgh mellett nagy zápor eső esvén, egy ház meggyulladt tőlle, a' melly történet első tekintettel csudálatosnak látszik lenni, de azonnal nem leszsz csudálatos, mihelyest azt megjegyezzük, hogy a' házban oltatlan mész találtatott, mellyet az eső meggyujtván, attól az egész ház meggyult 's hamuvá lett. —

Francia Ország.

A' meghalt Király pompás temetsége S. Denisben, mint hallik, October' 25-kén, a' X-dik Károly koronázási pompája pedig a' jövő tavaszon fog Rheims városában véghez menni.

Azt mondják mint az Etoile erőssíti, hogy Generális Excelmans a' Királyhoz audientziára boesáttatván, Ő Felsége így szollott hozzá: — „Generális Úr! Én minden multakról elfelejtkezek, csak arra az egyre akarok megemlékezni, hogy az úr, midőn Bonaparte 1815-ben Marcz. 20-dika után azt bizta volt reá, hogy engem üzőbe vegyen, más útat követett, nem azt a' mellyet én.“

Ez az Etoile nevű ujság az után, hogy a' Király az ujságok Censuráltatását Sept. 29-dikén előrlötte, ezen tárgyra néhány-szor vissza tért, 's mindenkor nagyon kikelt azon ujságok ellen, a' mellyek a' Királynak ezen Végzését olly nagy örömmel fogadtak, 's dicsérték. Octob. 2-dikán is így nyilatkoztatta ki magát: —

„Sajnáljuk, hogy azt a' megegyező dicséretet, mellyet ujságiróink a' nyomtatási szabadságért kinyilatkoztattak, megzavarni, 's azon emberek ellen, a' kik nem soká azt fogják erőssíteni, hogy ezen szabadság éppen nem karos, 's minden emberi intézetek között csak egyedül hasznos, bizonyságokat még pedig egészen új bizonyságokat kéntelenítettünk felhordani az eránt, hogy ez valósággal nagyon veszedelmes. Mi ezen bizonyságokat nem az ujságlevelekből, mint hogy ezek még tegnapelőtt nem valának szabadok, hanem inkább csak a' könyvekből vesszük, a' mellyek a' nyomtatási szabadságtól soha sem voltak megfosztatva. De megeshetne, hogy azok is, kik ezen könyveket irták, az ujságokban, mellyek nekünk a' nyomtatási szabadságot éppen mint az arany időnek visszatérését úgy dicsérik, holnap nagyon fognának dicsértetni. Mi itt most azon könyvre czélzunk szavainkal, a' melly illy titulus alatt jött ki: „Lengyel ország Historiájának kivonása“ (Resume de l' Histoire de Pologne) irta Thiéssé Leon.

„Felhozza ezen könyv-író egyebek közt, hogy a' Lengyelek Mieciásnak országglása alatt, a' keresztyén hitet felvévén, ő az ő megtérése után a' Szent Széktől Romából Missionariusokat kért, 's az Evangyélumnak prédikáltatását a' maga országában elő segéllette“ — 's ezen történetet illy módon beszéli elé: —

„Eljött vala azon szempillantat, hogy „Roma Lengyel országot meghódoltassa: „de a' melly határozás nagyon dragába „került a' Lengyeleknek. Ők, mint min-

„den kimivelt nemzetek csudálással fogadták a' keresztyéni Morált, de ez nállok, mint nagyobbára más népeknél is, „csak a' türhetetlenség' tortúrájának társaságában mutatta magát. Ezen változást „I-ső Mieciás vitte véghez, a' ki a' maga feleségének tanácslásait követvén elhatározta magát, hogy hamis isteneiről „lemondjon. Alig tette vala fel magában „ezeknek elesküvését, midőn a' Romai „Udvar a' környülállásoknak használásához értvén, néki egy Cardinális és Missionariusokat küldött, a' melly elég materia vala néki arra, hogy üldözővé legyen. (oldal 42 és 43). Azon kegyetlen „eszközök, mellyek arra fordítottak, hogy „egy népnek vallása megváltozzék, inkább „arra voltak alkalmasok, hogy a' keresztyéni hit ellen idegenséget gerjeszenek, nem pedig, hogy azon népnek „szeretetét az új istentisztelet eránt felgerjeszszék. Valóban csak fogyatkozással „érték-el az ölések és Missionariusok, am- „bár mind egy czélra dolgoztak, ezen „czélt, és sok Lengyelek azután is megtartották a' magok előbbeni istentisztelet- „jek eránt viseltető titkos hajlandóságait „kat (old. 43).“

„Mind ezek (így szoll az Etoile) hazugságokból álló szövevények, de a' melly hazugságok olly vélekedést gerjesztenek az ifjakban, hogy az üldözésnek lelke a' Catholica Religiónak lelke légyen, és hogy ez csak erőszaknak és vesztő helyeknek segedelmével terjesztette-el magát, melyből végre a' következne, hogy ő csak az emberek' gyűlölségét érdemlené, és hogy ő tellyességgel nem az a' szelíd és könyörülő Religio volna, és lehetne, mellyet az Evangyélum e' földön prédikáltott.“

„Ezen író minden soraiban a' Catholicismus ellenségének 's a' Protestantismus barátjának bizonyítja lenni magát, de nem is lehet csudálni, mert mi úgy itélünk, hogy ő tagja azon keresztyén Moral elő-

segéllésén dolgozó társaságnak, melyről beszélni már volt alkalmatosságunk, 's a' melyre ismét vissza fogunk térni. Addig is kérünk minden színű és vélekedésű ujságokat, hogy minekelőtte a' nyomtatási szabadságot illy minden feltétel nélkül dicsérnék, előbb gondolkozzanak azon eszközökről, mi módon lehessen azon roszsáknak elejét venni, mellyeket az olly írások okozhatnak, mint a' millyen a' fellebb említettett."

B é c s.

Az itt kijövő Udvari ujságban Oct. 16-dik napján egyebek közt illy czikkelyek találtattak: —

„Császár és Apostoli Király Ő Felsége a' maga Első Fő Udvarmesteréhez és Fő Camerariusi Helytartóhoz Herczeg Trautmansdorffhoz bocsátott Kabinéti írása által, Csillag-keresztes és a' Császárné Ő Felsége Palotás Dámáját, K i n s k y n é Ő Herczegasszonyát született Báró K e r p e n kisaszszonyt, Cs. K. Főudvarmester-névé, úgy Gróf C a v r i a n i Erzsébet és Gróf W u r m b r a n d Wilhelmina Cs. K. Csillag-keresztes 's Udvaridáma Asszonyokat, Cs. K. Udvari Dámákká méltóztatott kegyelmesen nevezni 'S o p h i a Bavariai Királyi Princzaszszonynál a' F e r e n c z Károly Ő Cs. Fő Herczegsége jövődöbéli Hitvesénél."

Császár és Király Ő Felsége a' maga első Fő Udvarmesteréhez Herczeg Trautmansdorff-Weinberghez e' hónap' 17-dikén bocsátott kabinéti kegyelmes írása által a' Cs. K. közönséges Udvarikamara' Elölülő-jét Mélt. Gróf N á d a s d y Mihály Ū r Ő Nagyságát, azon tekintetből, hogy ezen Elölölőség mellett a' Financziái Minister-ségnek Provisorai kormányozását is mind ez ideig Ő Cs. K. Fl.gének tellyes megelégedésére folytatta, Cs. K. Financziái Ministerré kinevezni méltóztatott.

„Azon időnek, melly már most a' Historiai történeteké, bűnhödése között

kitetsző volt azon erősségek', bástyák' né-melly oldalalaiknak, mellyek az Austriai Birodalom' fő városát körülveszik, a' békességnek megkötése után, puskapor által lett felvettése. A' Császár' gondoskodása ezen bástyáknak omlásaikból olyan új építéseket emelt-fel, mellyek a' magok szélesen kiterjedő kerületjében nagy térségeket és egy közönséges kertet foglalnak, a' melly kert ezen Császári Residentzia' lakosainak időöltési gyönyörűségül szolgál. A' Monárchának akaratja szerént, ezen helyeken, a' mellyek omlásokká váltak vala, két olly emlékeztető épületeknek kelle felállittatni, a' mellyek ezen omlásoknak helyeit nevezetesíténék, fényesíténék. Egygyike ezeknek a' meggyőzetett mulandóságnak, másika a' mesterségeknek van határozatva. Az első egy olly kapu, melly a' legtisztább építési mesterségnek réguláji szerént lévén épittetve, a' Császári Burg előtt találtató térséget határozza. A' másik egy templom, melly az Athenási Théséus templomának mustraformájára van épittetve.

„Mind ezek az építések a' katonák által vitettek véghez, 's következésképpen éppen azok a' karok, mellyek több mint husz esztendőig folyt hadakozásokban a' haza' ellenségei ellen verkedtek vala, segítették a' csendességnek helyreállása után elő a' békességnek legszebb munkájit.

„A' mondott közönséges kert esztendőnél régebben, a' Burg' kapuja pedig a' körülette találtató tárgyakkal egyetemben már több hetek előtt tökéletességre vitettek. Hanem Császár Ő Felsége megakarta ezen kapunak nevezetességét, kinyittatási időpontja által közelébről határozni, melyre nézve megparancsolta, hogy az egész Európára kiváltképpen pedig Németországra nézve olly nagy következtű Lipsiai ütközeti tizenegyedik esztendejének napján nyitassék-meg.

A' Közönségnek pedig hírül adatik, hogy az ezen Burgkapun a' szekérrel való

járáskeelés, October' 18-dikának déli 12-dik órájától fogva közönségesen szabadleszen.

Ő Cs. K. Felsege mindenkor hajlandó lévén a' közhasznú intézeteknek atyai indulattal való előmozdítására, egy Égésbátorságosító (Brandversicherungs) intézetnek 30 esztendőig tartandó felállítatását nem csak megengedni, hanem azt különös kedvezések felől is bizonyossá tenni, kegyelmesen méltóztatott.

Ezen, Francia, Anglus és Német országokban már sok esztendőktől oltafennálló intézetnek nagy és fontos hasznai már jobban bebizonyosították, hogy sem itt ezeknek a' társasági állapotra való jótévő befolyásokat szélesen magasztalnunk kellene. Ezen intézetek a' tehetős familiákat a' hirtelen való elszegényüléstől megmentik, a' birtokokat becsesekké teszik, a' munkásságot és keresményi szorgalmatosságot buzdítják, a' tulajdonosokat valamint a' Státust is a' magok' jövedelmeiknek félbeszakadatlan bevétele felől bizonyosokká teszik, következésképpen a' Státusban találtató minden féle polgárokra nézve kedves jelenetnek lenni bizonyítják magokat.

Ezen igazság itt Bécsben is illendőképpen megismertetett, minthogy mielőbb az aláírás elkezdődött, a' 2000 Akcziák azonnal mind elkapódtak 's név szerént H. Trattmansdorff, Czernin és Illsházy Grófok, Udv. Ágens Drescher, 's a' következő kereskedőházak, u. m: Arnstein, Esceles, Berger, Bruchmann, Fries, Gaymiller, Henikstein, Herz, Hippenmayer, Löwenthal, Pacher, Rothschild, Schuller, Sina, Stametz, és Wayna által, mind elvették.

Az Ő Cs. K. Felsege által megerősített Statutumokhoz képzest azután kö-

zönséges gyűlést tartottak az Aktzionáriusok, melyben a' társaság Organizáltatása meghatározott, 's az alábbirtt Direktorok a' tagok között kiválasztattak. A' Statutumok a' Bécsi Udv. Ujság mellett találtatnak 's a' társaság Canczelláriájában ingyen adattatnak.

Az intézet Igazgatóji tehát már most ujabbán kihirdetik, hogy az 1824-dik esztendő Oktoberének 18-dik napjától fogva, a' Directio az égés' veszedelmei ellen való bátorságosítást, a' tűz által történt kárvallásért, a' lakó, gazdasági, fábrikai, és mesterségi épületeknek a' városon 's falukon menő által lehető meggyulladására, úgy a' butoroknak, portékáknak, fábrikáknak, mesterségi szerszámoknak, mezei terméseknek, marháknak odaégése eránt, meghatározott bátorságosító fizetésért, (jutalmakért) külső és belső országokra nézve, magára veszi.

Conv. pénzben két millio forintok, melly summa ha az intézeti foglalatosság terjedni fog nagyobbá is tétethetik, megnyugtathatják a' bátorságossá-tétetteket a' felől, hogy az Igazgatás az égés által vallott kárért illő elégtételt mindenkor haladéknélkül és kész pénzzel megfordítja.

A' meghatározott bátorságosító summa mindenkor a' rendelkezések és legszorosabb egyenesség szerént fog mérsékelteni, 's az említett hamari és pontos fizetés lesznek tulajdonképpen azon főbb vonások, mellyek ezen intézetet minden más némű Tűzbátorításoktól megkülömböztetik. — A' társaság' Canczelláriája van a' Dorottya-uczában az 1116 szám alatt az 1-ső emeletben. — Az Igazgatás tagjai ezek:

Hercz. L. N., Mayer János, Wayna Josef Direktorok, Pacher J. M., Báró Gaymiller, Báró Puthon, Nemes Henikstein Josef, Censorok.